

Yttrande gällande "Förslag på ändringar av de jakttider som regleras i jaktförordningen (1987:905)

Naturskyddsföreningen i Uppsala län vill lämna följande yttrande på Naturvårdsverkets förslag till ändringar av jakttiderna. Utöver det vi skriver i detta yttrande, hänvisar vi till vår riksorganisations yttrande.

Förslaget om skyddsjakt på svalor och talgoxe mfl arter

Vi är kritiska till skyddsjakt på småfåglar och vi är självklart också kritiska till allmän jakt på björktrasten. Vi vill betona försiktighetsprincipen och ser ett behov av tydligare vetenskaplig motivering.

Läser man till exempel om hussvala i artfakta.se så framkommer följande: "Hänsyn bör tas till hussvalekolonier vid renovering av hus. Uppsättning av brädor kan underlätta bobygget. Häckning på byggnader betraktas ibland som en olägenhet och kolonier/ bon rivs. Information om hussvalan, lagstiftningen samt nyttan av att ha insektsätande småfåglar bör tas fram. Minskningen hos insektslevande arter som tornseglare och hussvala är oroande, och mer studier behövs om tillgången till insekter i landskapet. Det är angeläget med ytterligare inventeringar av häckande hussvalor, som komplement till Svensk fågeltaxering."

Här framgår att redan idag så förekommer rivning av bon och det forskarna på SLU lyfter fram är att det är oroande när insektslevande arter som hussvala minskar. Varför ska man då tillåta jakt? Bör inventering av husvala och ladusvala ske inför eventuellt beslut? Vi anser det.

För ladusvalorna finns det också en habitatförlust med färre lador i jordbrukslandskapet och allt färre betande kor. Även här i Uppsala län där mjölkproduktionen varit relativt stor ser vi nedläggning och hopslagning av gårdar, vilket påverkar svalornas bästa miljöer för födosök negativt. Ökad industriell drift i jordbruket med ökad användning av bekämpningsmedel ger också negativ effekt på jordbrukslandskapets fåglar, även de fåglar med en större numerär. Även ekologiska mjölkgårdar läggs ned i vårt län, vilka är särskilt viktiga miljöer för biologisk mångfald i jordbrukslandskapet.

Varken svalor eller talgoxar är kända för att sprida fågelinfluensa, newcastlesjuka eller salmonella till fjäderfä eller andra tamdjur. Det är helt andra fåglar man är rädda för i de sammanhangen. Och en duktig kycklinguppfödare ser definitivt till att fåglar inte kommer in i stallet - inte genom att skjuta dem när de väl har kommit in.

Arter som är illa omtyckta och rent av anses vara farliga

Vi ser bekymmersamt på att det finns arter som människor i allmänhet tycker illa om i vår natur. Björktrasten är en sådan art som på vissa ställen kallas skittrast i folkmun. Talgoxen är vanlig och till och med sädesärlan kan upplevas som irriterande när den byggt bo i en bod på sommarstugetomten

vid Roslagskusten när sommargästerna anländer i juni. Det finns andra arter som upplevs som farliga, och i det fall man nu pratar om skyddsjakt så kan vissa arter ses som "onda".

Studier visar att det finns en negativ korrelation mellan kunskap och upplevd fara. Alltså ju mindre vi vet – desto mer förlitar vi oss på myter och emotionella reaktioner. Kring huggormar har minskad biofobi uppnåtts genom att människor lär sig om artens ekologiska roll och identifiering. Allt som hindrar oss från att få saklig kunskap – manipulation, felaktig kunskap eller spridning av okunnighet – är det verkliga hotet. Det är därför viktigt att Naturvårdsverket i en revidering av förslaget också analyserar hur önskemål om ökad jakt på småfåglar i ett välment syfte (att minska risker med smittor) måste sättas mot hur stora riskerna faktiskt är och om det har betydelse vem som bedömer risken – jägaren själv eller tex myndigheter som SVA och Länsstyrelsen?

Kunskap om fåglar bland jägare och i allmänheten

Vi vill gärna framhålla svenska folkets stora engagemang för naturen och hur viktigt det är att naturintresset är stort. Tack vare allemansrätten kan många röra sig i skog och mark och lära sig om naturen. Men det finns en sak som allmänheten ofta går bet på. Kunskaper om småfåglar. Vi vet inte om någon gjort någon vetenskaplig studie på detta, men det är ju uppenbart att i frågesportprogram i tv för både barn och vuxna är just kunskaper om småfåglar ofta ganska bristfälliga. Forskning på SLU indikerar att även om naturintresset är högt, kan konkret kunskap om biologisk mångfald vara yttlig.

När det gäller jägares kunskaper är kravet högre eftersom de ska förväntas skilja på jaktbara arter. Validering sker genom jägarexamen, men statistik från Naturvårdsverket 2021 visar att artkunskapen är en fallgrop. Det är också många som ska ta jägarexamen brukar säga till oss som är aktiva i Naturskyddsföreningen – ”det här med fåglarna är så svårt – har du några tips?”. När digitaliserade prov av teoriprovet infördes föll resultaten jämfört med när proven gjordes manuellt. Det är väl kanske naturligt att alla inte har så stora kunskaper om fåglar innan man börjat jaga. Det som då också är lite viktigt i sammanhanget är att forskning och statistik inte visar på en ovilja från jägarna att lära sig, men däremot att fågelidentifiering är en färskvara. Många läser alltså för provet. Om jakten ska utökas måste också utbildning och kunskapsnivåer höjas – innan nya regler träder i kraft, anser vi. Det behövs också ett system för att validera kunskaper regelbundet, annars bör Naturvårdsverket göra en konsekvensanalys om vilka ej jaktbara arter som kan drabbas negativt.

När det kommer till skyddsjakt på småfåglar så ser vi en risk att de som vill skjuta på fåglar inte alltid kan skilja mellan olika arter. Kan gemene man skilja på en björktrast och en dubbeltrast? Och även om allmänheten är bra på att känna till en så vanlig fågel som talgoxen, kan man med en bössa i hand skilja mellan den och andra mesar? Flyger tornseglaren säkert om det är jakt på svalor?

Vi föreslår att förslaget ändras och att jakt inte tillåts på småfåglar.

Naturskyddsföreningen Uppsala län

gm/Maria Gardfjell, ordförande